

É R T E S Í T Ő

1945 - 1956 közötti POLITIKAI ELITÉLTEK KÖZÖSSÉGE TÁJÉKOZTATÓJA

5. szám.

1993. november.

Harc a szövegvihar ellen

A szövegvihar egyaránt ér mindenkit: az újság lapjairól, a rádió és a TV csatornáin át. "Igazság"-okat döngöl a fejedbe, rejtett utasításokat közöl, bebújik az ingerküszöb alá, hogy onnan vicсорítsón, csipkedjen, megpróbálja alakítani személyiségedet. A szövegvihar tele van gúnyban fűrdetett lexémákkal, harmadrangú metaforákkal, jelentés nélküli mondatokkal. Minha valaki játszani kezdene betűvel, hanggal, szótaggal, szavakkal, szövegparányokkal! Nem is olyan fontos, hogy megértsd az írottakat, hallottakat! Csak bölinsz rá, helyeseld, ne szólj ellene!

A szövegvihar egy fikarcnyi tapasztalatot használ föl: sok beszédnek sok az alja! Jelekkel tör rád a sajtó, a médiumok embere: digitális kóddal, nem analóg képekkel. Egy perc alatt nem lehet egyszerre megérteni az érthetőt, az érthetlent, a félig érthetőt. A megértés intuitív bevillanása helyébe a megszokott képzettársítás lép. "Fasiszta, fasisztoid, szélsőjobboldali, nacionalista stb." A szövegvihar funkciója a *negatív retorika*.

A negatív retorika korunk modern szofisztikája. Nem az igazságot keressük, hanem az érdekvényesítés stratégiáját". A "becsületeség" elavult fogalom. Régi kultúránkra fittyet hányunk: éljen a posztmodern! Elnyomták az egyházakat? Igen, de most ugyanazt tesszik, mint a párt. Megölhető-e a magzat? A modern nő szabadságjoga is valami.

1956 emléke örök időkre világít a történelemben. "Előtte nem volt semmi". Igazságtalan volt X ítélete? Igen, de ő háborús bűnös! Ti, hatvanévesek vagy még idősebbek, egymást gyilkoltátok, a fene tudja, milyen világ volt az? - Mi fiatalok választóvonalat húzunk: nem érdekel a múlt. Új életet akarunk kezdeni.

Vezércikkem sorai közé szándékosan kevertem olyan tételeket, amelyek ma ünos úntalan elhangzanak. A szenvedő

ember hallgat, az izgága önmagát átmentő harsog. A konzervatív nem tudja, mit konzervál, mit őriz meg? A liberális nem tudja, miben áll szabadsága, szabadossága. A szocialista maga is megdöbben: valamikor a szociáldemokratákból fejlődött ki a bolsevik, most az elhulló kommunizmusból a mensevik, a szocdem. Ilyen egyszerű volna ez?

Nehéz évek sűrűjében menetelünk, sanyarú gazdasági körülmények szegeznek életútunkat. A fogyasztói társadalom minden negatív vívmánya előntötte utcáinkat, könyvtárúsító helyeinket. Nem is igen van időnk a művelődésre, sőt arra sem, hogy a meglódult idő termékeivel lépést tartsunk. Olykor még a volt "mártírok" is megromlanak. Lázár, a Lázárok régen támadtak föl, penészillatuk mégis zavarja, ma is zavarja uraink orrát.

Szükség van a tiszta értékek győzelmére: tudományos és hétköznapi igazságra, igazságos jóságra, korhű művészetre. Az értékek szerinti belső átalakulásban nem segít senki. Magunknak kell megvívni a becsületes túlélés státusát. Kell ehhez nyelvkritika, őszinte szó, hallgatag nézelődés, szókimondó hitvallás, helyes formák szolgálata.

Igen nagy ez az embercsoport, amely 1956 előtt hitet tett emberségéről és magyarságáról, és ha az "ügyek" százfelé ágaznak is, a "legnagyobb közös osztó" föllelhető. Nem fulladhat szövegviharba.

Légy a mindennapok továbbélő, mindenre figyelő embere! *Nincs jogod megőregedni!* Neked kell elmondanod, tetteiddel is bizonyítanod, min esett át a magyar nép akkoriban...

Fülei-Szántó Endre